

Recenzja

W. B. SCHOFIELD. 2002. **Field guide to liverwort genera of Pacific North America.** 232 str., 94 ryc. Miękka opr., format 25,4 × 17,6 cm. Global Forest Society, Banff – San Francisco i University of Washington Press, Seattle – Londyn. Cena: USD 25,00. ISBN 0-295-89194-6.

W przeciwieństwie do atlantyckiej części Ameryki Północnej, której flora wątrobowców i glewików została opracowana w monumentalnym dziele R. M. Schustera¹, zachodnie wybrzeże tego kontynentu ma znacznie słabiej zbadaną hepaticoflorę, a nieliczne istniejące opracowania są mocno przestarzałe i datują się jeszcze z końca XIX i początków XX w. A jest to obszar bardzo ciekawy pod względem hepaticologicznym, którego symbolami są endemiczne rodzaje wątrobowców: *Schofieldia*, *Geothallus* i *Gyrothyra*. Tej dotkliwej luki na pewno nie wypełni omawiane tu opracowanie, które jest popularnym przewodnikiem do oznaczania rodzajów glewików i wątrobowców zachodniego wybrzeża, adresowanym do szerokiego gremium przyrodników, chcących oznaczyć zebrany materiał przynajmniej do rodzaju.

Książka prezentuje 87 rodzajów, w tym 2 rodzaje glewików, 84 rodzaje wątrobowców oraz rodzaj *Takakia*, który przez wiele lat zaliczany był do wątrobowców i dopiero niedawne odkrycie sporogonów u *T. lepidozoides* pozwoliło na ustalenie właściwych pokrewieństw tej zagadkowej rośliny, która w rzeczywistości należy do osobnej, silnie izolowanej systematycznie grupy mchów, której niektórzy badacze nadają rangę osobnej klasy. Każdy rodzaj jest zilustrowany dość dobrymi rycinami kreskowymi, ukazującymi pokroje roślin i kształt liści, cechy łatwe do zaobserwowania przy użyciu zwykłej lupy. Rycinom towarzyszy tekst, w którym objaśniona jest etymologia każdej nazwy rodzajowej, podana liczba gatunków w regionie, opisany pokrój ogólny, siedlisko, rozmnażanie oraz omówione lokalne i globalne rozmieszczenie. Ponadto wypunktowane są cechy diagnostyczne rodzaju i dyskutowane jest podobieństwo do innych rodzajów.

Alfabetyczny przegląd rodzajów poprzedzają klucz do oznaczania rodzajów, oparty w głównej mierze na łatwych do zaobserwowania cechach morfologicznych oraz część wstępna, w której autor przedstawia krótką charakterystyką wątrobowców i glewików, ilustruje podstawowe struktury tych roślin oraz zestawia w formie tabelarycznej cechy różniące je od mchów. W dalszej części przedstawiona jest historia badań hepaticologicznych zachodniego wybrzeża, od Alaski po Kalifornię, przegląd najważniejszych siedlisk zajmowanych przez wątrobowce i glewiki, sezonowość w pojawianiu się tych roślin, która jest szczególnie istotna na obszarach arydowych oraz lokalne typy zasięgowe. Część wstępną zamykają ogólne uwagi na temat Flor poświęconych wątrobowcom i glewikom, które mogą służyć do poszerzenia wiedzy na ich temat, krótki wykład na temat nomenklatury oraz omówienie praktycznego znaczenia tych roślin. Książkę zamyka słowniczek terminologiczny oraz wykaz wątrobowców i glewików zachodniej części Ameryki Północnej.

Omówiony przewodnik jest dobrym i bardzo potrzebnym przyczynkiem do literatury briologicznej, popularyzującym słabo znaną grupę roślin zachodniego wybrzeża Ameryki Północnej. Jest to bardzo przystępnie napisana książka, która może być ciekawą i pożyteczną lekturą nie tylko dla amatorów, ale i dla zawodowych briologów, którzy mogą tu znaleźć sporo rozmaitych ciekawostek na temat wątrobowców i glewików oraz przede wszystkim pełny katalog tych roślin w tej części świata, obejmujący 338 gatunków. – RYSZARD OCHYRA, ul. Gołaśka 15/25, 30-619 Kraków, Polska.

¹ Patrz recenzja R. Ochyry *Fragmenta Floristica et Geobotanica Series Polonica* 1: 106 (1994).